

... alebo o tom, že pravda je v súčasnosti možno našou najväčšou službou aj svetskej spoločnosti.

BOŽIE SLOVO:

(1 Tim 2, 1-4)

Čítanie z Prvého listu sv. apoštola Pavla Timotejovi: *Predovšetkým teda žiadam, aby sa konali prosby, modlitby a orodovania a vzdávali sa vďaka za všetkých ľudí, ² za kráľov i za všetkých, čo sú na vyšších miestach, aby sme mohli žiť tichým a pokojným životom vo všetkej nábožnosti a mravnej čistote. ³ Toto je dobré a milé pred Bohom, našim Spasiteľom, ⁴ ktorý chce, aby boli všetci ľudia spasení a poznali pravdu.* Počuli sme Božie slovo!

KATECHÉZKA

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 747, 670, 626, 488, 428, 367, 355, 348, 345, 342)

Minule sme sa započúvali do dnes veľmi aktuálnej výzvy k obnove tradičnej synodality v živote, myslení a praxi Cirkvi. Táto výzva môže byť svetlom, ktoré nám pomôže lepšie porozumieť aj pápežovmu posolstvu nám, Slovákom a slovenským katolíkom.

Dnes sa vrátime k myšlienke z jeho príhovoru k prezidentke republiky a politikom a diplomatom v areáli prezidentskej záhrady. Z jeho príhovoru vyberám: *„Želám vám, aby ste nikdy nedopustili, aby sa voňavé príchute vašich najlepších tradícií pokazili povrchnosťou konzumu, materiálneho zisku alebo ideologickou kolonizáciou. Do doby pred niekoľkými desiatkami rokov na tomto území bránil slobode jeden spôsob myslenia; dnes iný jediný spôsob myslenia vyprázdňuje jej význam, keď spája pokrok so ziskom a práva len s individualistickými potrebami. Dnes, ako vtedy, sol' viery nie je odpoveď podľa sveta, nespočíva v horlivosti viesť kultúrne vojny, ale v nenásilnom a trpezlivom rozsievaní Božieho kráľovstva, predovšetkým svedectvom milosrdenstva a lásky. Vaša ústava spomína túžbu budovať krajinu na dedičstve svätých Cyrila a Metoda, patrónov Európy. Oni bez nútenia a nátlaku zúrodnilo evanjeliom kultúru, čím podnietili blahodarné procesy. Toto je cesta: nie boj o ziskanie priestoru a významu, ale cesta, ktorú ukázali svätí, cesta blahoslavenstiev. Odtiaľ, z blahoslavenstiev, pramení kresťanská vízia spoločnosti.“*

Hoci svet a Cirkev sú dve, v samej podstate opačné veci a „Cirkev napreduje vo svojej púti prenasledovaná svetom a potešovaná Bohom“ (Lumen gentium 8) a „hoci treba starostlivo rozlišovať pozemský pokrok od vzrastu kráľovstva Kristovho“ (Gaudium et spes 39), predsa „radosti a nádeje, žalosti a úzkosti ľudí dnešnej doby, najmä chudobných a všetkých, čo trpia, sú zároveň radosťami a nádejami, žalosťami a úzkosťami Kristových učeníkov a niet nič naozaj ľudského, čo by nenašlo ozvenu v ich srdci. Ved' ich spoločenstvo utvárajú ľudia združení v Kristovi, ktorých vedie Duch Svätý na ich púti do kráľovstva Otcovho a ktorí prijali posolstvo spásy, aby ho zvestovali všetkým. Preto sa ono cíti úzko spätým s ľudským pokolením a jeho dejinami“ (Gaudium et spes 1). Nie sme zo sveta, ale žijeme uprostred sveta – a láska, ktorá nás ženie, nás motivuje pracovať nielen na večnej spásy, ale aj na pozemskom dobre a blahu pre všetkých ľudí, tak, ako nás nabáda Písmo: „Robme dobre všetkým, ale najmä členom rodiny veriacich“ (Gal 6, 10).

Boli časy, keď to, čo sme ako kresťania riešili na prvom mieste, bolo ako sa postarať o chorých a žobrákov, ako o väzňov a cudzincov, ako o hladujúcich a opustených. Prešli stáročia a kresťanstvo vytvorilo civilizáciu, ktorá je *sociálna* (nie socialistická, ale sociálna!) a ktorá sa usiluje poskytnúť formu ochrany, podpory a starostlivosti každému svojmu členovi. Dnes aspoň v našom bezprostrednom okolí neriešime problémy ľudí, ležiacich a zomierajúcich na ulici ako Matka Tereza v Kalkate alebo ľudí hladujúcich, ako páter Werenfried Van Straaten v povojnovom Nemecku. Miesto toho pred nami povstali nové problémy a výzvy a na tri z nich nás upozornil sv. Otec práve tu:

KONZUM – možno najlepšie stelesnený vo vete „Ja mám právo...!“ Právo užívať si, právo konzumovať, spotrebovávať, robiť si, čo chcem. Toto sa dnes považuje za slobodu a stále viac sa očakáva, že v istých oblastiach (povedzme si to rovno: v oblastiach súvisiacich so sexom a tzv. *genderom*) sa celá spoločnosť musí povinne prispôbiť a ak treba, aj od samého základu prebudovať podľa akéhokoľvek rozmaru ktoréhokoľvek jedinca – a čo tomu odporuje, musí byť neľútostne zničené.

ZISK – je nástrojom, ako tento konzum dosahovať. Preto nás zo všetkého najviac zaujíma nie kultúra, umenie, krása, nie filozofia, poznanie, múdrosť, veľmi nie ani rodina a jej všeobecný stav, dokonca ani nie armáda a hrdinské činy ospevované predkami. Najviac zo všetkého nás zaujímajú peniaze. Ekonomika. Hospodársky rast. Pokrok a rast meriame výhradne v ekonomických kategóriách, v raste mzdy, v poklese cien, v hodnote priemerného majetku občana.

IDEOLOGICKÁ KOLONIZÁCIA – je potom nástrojom, ako toto všetko ospravedlniť a dodať tomu nádych normálnosti, možno dokonca ušľachtilosti! O tejto *kolonizácii* našej mysle ničím cudzím pápež hovorí vo svojej encyklike o všeobecnom bratstve všetkých ľudí *Fratelli tutti* toto: „Podporuje [sa] strata dejinného zmyslu, ktorá vyvoláva ďalšie roztrieštenie. Cítiť kultúrne prenikanie istého druhu „dekonštruktivizmu“, na základe ktorého si ľudská sloboda nárokuje budovať všetko od nuly. Z tohto kontextu vychádzala rada, ktorú som dával mladým: „Ak vám niekto dá návrh a povie vám, aby ste ignorovali dejiny, aby ste odmietli skúsenosť starých, pohrdali všetkým, čo je minulosťou, a pozerali sa len na budúcnosť, ktorú vám ponúka, nie je to azda ľahký spôsob, ako vás zlákať robiť len to, čo vám povie? Tento človek potrebuje, aby ste boli prázdni a vykorenení, aby ste boli voči všetkému nedôverčiví, a mohli sa tak spoľahnúť len na jeho sľuby a podriaďiť sa jeho plánu. Sú to nové formy kultúrnej kolonizácie. Účinným spôsobom na rozpustenie historického vedomia, kritické

kého myslenia, úsilia o spravodlivosť a ciest integrácie je vyprázdnenie zmyslu alebo prekrútenie veľkých slov. Čo dnes znamenajú niektoré výrazy, ako demokracia, sloboda, spravodlivosť, jednota? Zmanipulovali a zdeformovali sa tak, aby sa mohli používať ako nástroje nadvlády, ako pojmy zbavené obsahu, ktoré môžu poslúžiť na ospravedlnenie akéhokoľvek konania“ (krátené). A naozaj, namiesto „vražda dieťaťa“ sa povie „umelé prerušenie tehotenstva“, *tolerancia* znamená neznašanlivosť voči každému, kto nesúhlasí s pretláčanou ideológiou, *demokracia* sa mení na nástroj uplatňovania moci v štýle „zvykajte si!“, spravodlivosť na *súdny aktivizmus*, kedy sú proti vôli väčšiny pár sudcami pretláčané pochybné veci nejakej ideológie a pod.

UVAŽUJEME:

Odpoveďou a súčasne možno jednou z najväčších služieb kresťanov svetu a spoločnosti, v ktorej žijeme, je *pravda*. Ako hovorí Rod Dreher vo svojej knihe *Benediktova voľba*, je jednou z veľkých úloh nás kresťanov zachovať zárodok pre budúcu obnovu spoločnosti, ktorá zatiaľ, zdá sa, neomylné ide k svojmu pádu. Znamená to, poznať a rešpektovať pravidlá a zákony, ktorými sa spoločnosť riadi – nazvime si ich osobné i občianske čnosti – a bez ktorých fungovať nemôže. Zachovať logiku a schopnosť normálne, vecne a kriticky myslieť a držať sa objektívnej pravdy. Zachovať v pamäti korene a históriu. A pôvodný význam kľúčových slov a pojmov, ako sú *sloboda, tolerancia, spoločnosť, rešpekt, demokracia, štát, právo, povinnosť* a podobne. Krátko a stručne, žiť v pravde, žiť pravdu, poznávať pravdu, hovoriť pravdu. Všetko toto je Cirkev a kresťanstvu vlastné – sám Ježiš hovorí, že „na to som prišiel na svet, aby som vydal svedectvo pravde“ (Jn 18, 37) „a pravda vás vyslobodí“ (Jn 8, 32).

REFLEXIA:

<Znova nás to vracia k téme *učenictva*. Aké miesto má v našich spoločenstvách a živote poznávanie pravdy? Poznanie a odovzdávanie dejinnej skúsenosti, vlastných dejín? Nakoľko sme verní pravde a nenechávame sa oblúzniť ideológiami, ale kriticky všetko skúmame? Máme odvahu štát v pravde, aj keď to znamená ísť proti prúdu? Ako sa do toho premieta synodalita Cirkvi?>